

Protestanttisten yhteisöjen yhteisiä piirteitä LL

Protestanttisten kirkkojen tekemät yhteisöt muodostavat monimuotoisen ryhmän. Niillä on eri korostuksia, ja ne jakaantuvat edelleen useimpiin pienempiin ryhmiin.

Fundamentalissa pyritään palaamaan johonkin alkuperäiseen väittämään ja näkemykseen sekä oikaisemaan sellaiset uudemmat piirteet, joiden katsotaan hämärtävän totuutta. Alkuperältään fundamentalismi on 1900-luvun alussa syntynyt pohjoisamerikkalainen kristillinen protestanttinen liike, joka korostaa Raamatun sanatarkkaa erehtymättömyyttä. Nykyisin fundamentalismia tunnistetaan myös muihin uskontoihin kuin kristinuskoon pohjaavista liikkeistä, kuten islamista, juutalaisuudesta ja buddhalaisuudesta. Yleisemmällä tasolla fundamentalistinen raamatuntulkinta tarkoittaa niin ikään Raamatun erehtymättömänä pitämistä. Protestanttifundamentalisteille tämä perusta on Raamattu ja islamilaisille fundamentalisteille Koraani ja haditit. Nämä alkuperäiset lähteet riittävät fundamentalisteille ohjekirjoiksi. Fundamentalistit löytävät menneisyydestä myös jonkinlaisen todellista uskontoa edustavan täydellisen sosiaalisen rakenteen. Radikaaliprotestanteille tällaista edustaa varhaiskirkollinen

Arkadia-utopia ja muslimeille 600-luvun Mekka.

Euroopassa syntyneet protestanttiset yhteisöt

1500-luvulla Sveitsin ja Saksan reformaatiossa syntyi luterilaisten ja reformoitujen kirkkokuntien lisäksi uskonpuhdistuksen suunta, josta käytettiin aluksi nimitystä anabaptismi. Nimitys anabaptismi johtui siitä, etteivät baptistit hyväksyneet lapsikastetta ja uskovain kasteen ottaneiden katsottiin siten katolisen kirkon opin mukaisesti tulleen uudelleen kastetuiksi. Etelä-Saksan kautta anabaptismi siirtyi Hollantiin, jossa se toimi nimellä mennoniitat. Hollannista liike siirtyi Englantiin. Tärkeimmäksi anabaptismin haarautumaksi muodostui Englannin puritaanien ja separatistien piiristä 1600-luvulla syntynyt liike, jonka johtajana toimi pastori John Smyth. Baptismin katsotaan syntyneen vuonna 1609, jolloin John Smyth perusti Amsterdamissa, Hollannissa ensimmäisen baptisti nimeä käyttäneen seurakunnan.

 TURUN
BAPTISTISEURAKUNTA

Yhdysvalloissa syntyneet protestanttiset yhteisöt

Yksi Yhdysvalloissa syntynyt yhteisö on adventismi. Siinä korostetaan Jeesuksen toista tulemistä. Sen perusti William Miller vuonna 1844. Adventistien mukaan korkein valta on Jumalalla. Adventtikirkossa muodollista korkeinta valtaa käyttää kansainvälinen viiden vuoden välein kokoontuva yleiskokous, jonka valta kuitenkin on lähinnä neuvoa-antavaa. Adventtiseurakunnalla ei ole uskontunnustusta vaan nykyisin 28 perustavanlaatuista opinkohtaa, joiden sisältöön on vuosien varrella tehty tarkennuksia, ja niitä on lisätty tarpeen mukaan virallisen kannan vahvistamiseksi. Niiden perustana on adventtikirkon mukaan aina Raamattu.

(Adventismikirkko Oulussa)

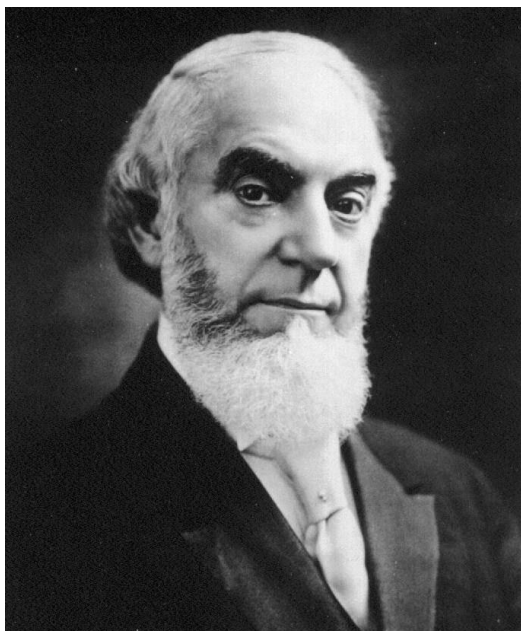
Toinen Yhdysvalloissa perustettu yhteisö on helluntaiherätys, joka syntyi Los Angelesissa vuonna 1906. Helluntaiherätys korostaa opeissaan Pyhää Henkeä ja Pyhän Hengen armolahjoja. Helluntailaisuus on karismaattinen liike siinä mielessä, että liikkeen keskuudessa harrastetaan yhä edelleen Pyhän Hengen inspiroimana kielillä puhumista, profetoimista ja sairaiden parantamista, vaikkakaan ei enää samassa mittakaavassa kuin liikkeen syntyhistorian alkuaikoina. Helluntailaiset korostavat Raamattua oppinsa perustana, ja kannattajat ovat tavallisesti kreationisteja. Lapsia ei automaattisesti liitetä helluntaiseurakuntien jäseneksi, vaan liittyminen tapahtuu henkilökohtaisen uskoontulemisen jälkeen ottamalla vapaaehtoinen kaste, niin sanottu uskovien kaste, minkä jälkeen kastettu henkilö voi halutessaan liittyä helluntaiseurakuntaan. Suomessa poikkeuksen tästä tekee vähemmistönä oleva Suomen Helluntaikirkko, joka liittää seurakuntien jäseneksi myös alle 18-vuotiaita kastamattomia lapsia.

(Helluntaitemppeli Parkanossa)

Kristillisperäiset liikkeet

Liikkeiden perustaja oli amerikkalainen Charles Russel, 1800-luvulla. Jehovan todistajien jumalan nimi Jehova. Jehovien todistajien työ on tekemällä lähetystyötä kulkemalla ovelta ovelle. Jehovan todistajien jumalanpalvelus- ja toimintatilat on nimeltään valtakunnansali. Liike opettaa, että maailmassa hallitsee Jehova ja Saatana, kunnes harmageddonin taistelu tulee. Sitten kaikki, jotka eivät ole uskovia tuhotaan ja Jehova perustaa rauhan valtakunnan. Jehovan todistajat eivät hyväksy veriruokia, verensiirtoa. Myöhemmin on syntynyt mormonikirkko. Jonka perusti Joseph Smith. Josephin perustamassa kirkossa tapahtui hajaannuksia jo hänen elinaikanaan. Varsinaisesti uskonnollinen liike kuitenkin hajaantui vasta, kun Smith joutui ammutuksi hänen puolustautuessaan vankilaan hyökännyttä kiihtynyttä väkijoukkoa vastaan 27. kesäkuuta 1844. Smith ei ollut jättänyt selkeitä ohjeita kuolemansa varalta, minkä takia hänen johtamassaan liikkeessä puhkesi valtataistelu. Useatkin Smithin läheisistä työtovereista olivat sitä mieltä, että heidän kuului saada liike johtoonsa. Smithin nimittämän kahdentoista apostolin koorumin virkaiältään vanhin, Brigham Young, ja muut paikalla olevat kahdentoista apostolin koorumin vanhimmat, taas olivat sitä mieltä, ettei Smithille pitänyt ensi alkuun etsiä seuraajaa lainkaan, vaan liikkeen johdon tulisi siirtyä apostolien koorumille kollektiivisesti, kunnes kahdentoista apostolin koorumi voi järjestää kirkon presidenttikoorumin uudestaan.

(Charles Russel)

(Joseph Smith)